

Iz čudežne dežele Amerike . . .

New-York, 15. maja 1930.

Predragi Zvončkarji!

otovo se me še spominjate, mene in mojega pisma, ki sem Vam ga pisal iz Japonske! Dolgo časa se Vam poslejš nisem oglašil; danes sem pa vendarle prijel za pero in Vam pišem iz daljne Amerike, iz njenega glavnega mesta, kamor sem prispel pred par meseci.

Pripovedovati Vam hočem, kako je v tej lepi, toda tudi zelo zagonetni deželi. Za lenuhe tu ni prostora. Vsak dela in mora delati, da si zasluži denar. Tudi mladina! Koliko je tu otrok, ki hodijo v šolo in so dobri učenci, poleg tega si pa sami služijo kruh, recimo s prodajanjem časopisov, cvetic ali drobnih živil. Ti pridni dečki imajo celo svoje klube (društva), kjer se po dovršenem dnevnem delu zabavajo, igrajo in uganjajo sport. To seveda veste, da so Amerikanci veliki sportniki. Ti mladi fantki se tam nikoli ne sporečejo med sabo za vsako malenkost, temveč so resni in gojijo sport, predvsem boksanje, po vseh strogih pravilih te sportne panoge.

V velikih mestih te dežele vidite na cestah skoraj samo avtomobile in avtobuse. Konj velja tu skoro za svetovno čudo; promet s konjsko vprego je na nekaterih večjih cestah celo docela prepovedan. — Velika Fordova tvornica avtomobilov v Detroitu izdelava vsake štiri minute en voz, ki je zelo poceni, da si ga lahko privoščijo tudi manj premožni sloji. Celotni dečki se že uče šofiranja in prav nič čudnega ni, če se pripeljejo včasih kar s svojim avtom v šolo.

Da imajo pri nakupovanju Amerikanci kar se le da veliko udobnosti, so urejene velike trgovine tako, da se kupci lahko pripeljejo s svojim vozilom tudi v prostor, kjer se prodaja blago, in kupujejo potrebščine udobno sedeči v avtomobilu.

V velikih trgovinah, kjer prodajajo živila, iščete zaman prodajalcev — ni jih! Živila so odtehtana in lično zavita zložena v velikih košarah z napisi. Stopate po prostoru z nakupovalno torbo, izbirate in vzamete, kar poželite. Pri izhodu je pa blagajna, kjer vam pregledajo, kaj ste si nabrali — samo plačate in greste. Ni vam treba čakati, da pridete na red; koliko pa prihrani tudi tvrdka, ker ji ni treba drago plačevati prodajalcev. V vseh večjih restavracijah in hotelih dobite kruh pri obedu popolnoma zastonj; vzamete si ga, kolikor vas je volja.

Amerika je zelo vroča dežela; zaradi tega vidite na vsakih petdeset korakov avtomate, iz katerih teče ledenomrzla voda. Kakor pravijo zdravniki, ni vedno priporočljivo piti mrzlo vodo, toda Amerikanci se malo menijo za to, kadar pripeka solnce neusmiljeno na tlakovane mestne ceste.

V mestu samem je nemogoče opraviti vse opravke peš, saj je samo glavna cesta New-Yorka, tkzv. Broadway (izg.: Broduej), dolga trideset kilometrov. Amerikanci se vozijo zaradi tega vedno z avtobusi ali pa s podzemsko železnico. Ta železnica ima postaje vsakih 10 minut; celo brzovlake imajo pod zemljo, ki prevažajo potnike hitro iz enega dela mesta v drug del. Na postajališčih se vrata teh vozil sama od sebe odpro in zopet zapro, ko vlak nadaljuje vožnjo.

V hotelskih sobah imamo omare, ki se avtomatično razsvetlijo, kadar jih odpremo, da najdemo pri električni razsvetljavi vse, kar iščemo. Zjutraj dobi gost časopise zastonj v sobo in na umivalniku je pripravljen vsak dan nov košček mila. V teh velikih hišah uporabljamo namesto stopnic le dvigala, ki se ustavijo v vsakem desetem nadstropju; kajti poslopja so skoro vsa zelo visoka in na njih strehah so včasih urejeni prekrasni parki in vrtovi.

Kadar potujemo iz ene ameriksanske dežele v drugo, moramo biti pripravljani, da bo vožnja zelo, zelo dolga. Toda ni prijetnejšega na svetu, kot voziti se v ameriksanskih vlakih. Vsi sedeži v vozovih so nameščeni tako, da gledajo potniki vedno v smeri vožnje in opazujejo skozi ogromna okenska stekla mimodrvečo pokrajino. Izvrstno se obeduje v vlakih, zvečer vam pa sprevodnik — zamorec pripravi, potem ko ste še prej prisostvovali kino-predstavi, snažno, belo posteljo.

Alkohol je v Ameriki prepovedana pijača, saj je pa tudi bolj zdravo, če pijemo le mleko, vodo ali sadne sokove. Tak ameriksanski sadni sok je izvrstna pijača. Škoda, da Vam je ne morem poslati, da bi jo pokusili! To bi se oblizovali, dragi moji Zvončkarji!

Še nekaj številčk Vam povem! New-York ima po zadnjem štetju približno 6,105.000 prebivalcev, to se veda brez predmetij. Teh 6 milijonov ljudi ima na razpolago 1,700.000 telefonov, katerih slušalke se dvignejo vsako minuto 190krat. Vsak dan potrebuje New-York za teh 6 milijonov ljudi 7 milijonov jajc. — Brzovozni tir, po katerem se vozi dnevno 5 milijonov ljudi do petih delov mesta, meri skupno 190 km. Največje poslopje v New-Yorku je trgovina z imenom Equitable Trust Company, ki jo obišče dnevno do 12.000 ljudi. V običajnem dnevnem prometu uporabljajo prevozna sredstva (omnibuse, podzemsko železnico) 9 milijonov ljudi, 945.000 ljudi se pa dnevno vozi rajši v najetih vozilih — v taksijih. Celokupna dolžina vseh ulic v tem ogromnem mestu meri 7523 km, v teh ulicah je 250 hotelov, ki imajo 94.000 sob.

Kaj pravite k tem številkam? Ogromne so, kajne? Ameriksanski časopisi so velikanski, tako po velikosti, kakor po vsebini. Kar cele knjige, bi lahko rekli, saj imajo celo v navadnih dnevih po 50 strani in še več. Otroci in mladina imajo tudi svoje časopise, kakor Vi »Zvonček«. Videl sem jih in tudi čital; toda z mirno vestjo Vam lahko potrdim, da se »Zvonček« kar lahko kosa z marsikaterim od njih.

Končam. Ostanite vedno zvesti Vašemu »Zvončku« in bodite do prihodnjega leta kar najlepše pozdravljeni! V jeseni se spet kaj oglasim.

Vaš prijatelj

Nace Zaletel.

